

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vytauto g. 38, 41143 Biržai, tel./ faks. (8 450) 42 108, el. p. kontrolė@biržai.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188642518.

Biržų rajono savivaldybės Merui
Biržų rajono savivaldybės tarybai
Biržų rajono savivaldybės administracijos Direktoriui

AUDITO IŠVADA DĖL BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2016 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO IR TURTO NAUDOJIMO

2017-07-15 Nr. K9-7

Biržai

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Mes atlikome Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) 2016 metų finansinių ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio“ apibūdintų dalykų poveikį, Biržų rajono savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą Biržų rajono savivaldybės konsoliduojamų subjektų grupės 2016 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2016 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Atlikus viešojo sektoriaus subjektų grupės suminių duomenų palyginimą su pagrindiniais konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų pagrindiniais straipsniais, nustatyta, kad ilgalaikio materialaus turto mašinų ir įrenginių, baldų ir biuro įrangos, kito ilgalaikio materialaus turto, atsargų straipsniai nesutampa ir yra nekorektiški: mašinos ir įrenginiai 12,07 tūkst. Eur, baldai ir biuro įranga – 9,14 tūkst. Eur, kitas ilgalaikis materialus turtas – 21,21 tūkst. Eur, atsargos – 3,36 tūkst. Eur (žr. ataskaitos 20 psl.).

Savivaldybės tarybos patvirtintu sprendimu Viešųjų kelių schemos sąrašas nesutampa su buhalterinės apskaitos duomenimis. Taip pat nėra patvirtinto Vabalninko miesto gatvių sąrašo, o šios gatvės į buhalterinę apskaitą neįtrauktos. Respublikos gatvės tiltai per Apaščių ir Agluoną kaip ir pati gatvė įtraukti į Savivaldybės administracijos balansą, nors ši gatvė su kelio statiniais (tiltais) priklauso Valstybinės reikšmės keliams ir išimtinę nuosavybės teise priklauso Valstybei, todėl Savivaldybė negali patirti išlaidų šių statinių priežiūrai ar rekonstrukcijai atlikti, todėl negalime patvirtinti vietinės reikšmės kelių ir gatvių, įregistruotų apskaitoje 2644,3 tūkst. Eur suma, likučio teisingumo (žr. ataskaitos 21-23 psl.).

Savivaldybės administracija tvarkydama ilgalaikio turto apskaitą nesivadovauja 12-ojo „Ilgalaikis materialusis turtas“, bei 22-ojo „Turto nuvertėjimas“ viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų (VSAFAS) nuostatomis, atliekant audito procedūras Savivaldybės administracijos ilgalaikio turto apskaitos srityje įsitikinta, nebaigtos statybos sąskaitoje yra likę objektų, apskaitomų nuo 2001 m. šiam turtui neskaičiuotas nuvertėjimas. Pasibaigus projektams, turtas iš nebaigtos statybos neperkeliamas į atitinkamą turto grupę, todėl negalime patvirtinti vietinės reikšmės kelių ir gatvių, įregistruotų apskaitoje 8723,0 tūkst. Eur suma, likučio teisingumo (žr. ataskaitos 23 psl.).

Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdiniu apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų. Remdamiesi 2015 m. nustatytais ir neištaisytomis neatitiktimis, negalime patvirtinti Finansinės būklės ataskaitos B. dalies „Biologinio turtas“ likučio 116,4 tūkst. Eur teisingumo (žr. ataskaitos 23-24 psl.).

Melioracijos įrenginių apskaita tvarkoma ne pagal atskirus turto vienetus: nusidėvėjimas skaičiuojamas ne turto vienetais, o turto grupėms: nevertinamas ir neskaičiuojamas turto vienetų nuvertėjimas, kaip nustatyta 12-ojo VSAFAS ir 22-ojo VSAFAS. Netvarkant melioracijos įrenginių pagal VSAFAS, šio turto apskaita nėra tiksli, nerodo tikros turto būklės ir nesudaro galimybės tinkamai kontroliuoti šį turtą, dėl šios priežasties nėra galimybės įsitikinti, ar savivaldybės melioracijos įrenginių 20770,2 tūkst. Eur likutis (likutine verte) buvęs 2016 m. gruodžio 31 d. yra teisingas (žr. ataskaitos 24 psl.).

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinti šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Lietuvos Respublikos savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodeksą <http://skontrolė.lt/etikos-kodeksas> ir įvykdėme kitus šiame kodekse nustatytus etikos reikalavimus.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti mūsų sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio.

Besąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Mes atlikome Biržų rajono savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, Biržų savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Pagrindas pareikšti besąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinti šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Lietuvos Respublikos savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodeksą <http://skontrolė.lt/etikos-kodeksas> ir įvykdėme kitus šiame kodekse nustatytus etikos reikalavimus.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti mūsų sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio.

Sąlyginė nuomonė dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mes atlikome Biržų savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams 2016 metais auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams“ apibūdintų dalykų poveikį, Biržų rajono savivaldybės konsoliduojamų subjektų grupė 2016 metais savivaldybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Medeikių pagrindinės mokyklos ir Legailių globos namų turto apskaitos žiniaraščiuose turtas ir jo nusidėvėjimas nevedamas pagal šaltinius, todėl negalime patvirtinti, kad 2016 m. gruodžio 31 d. ataskaitose pateikti duomenys apie finansavimo sumas yra teisingi (žr. ataskaitos 19 psl.).

Savivaldybė neįgyvendino Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo nuostatų, kuriomis savivaldybės įpareigos sumažinti 2017 m. sausio 1 d. esantį įsiskolinimą (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti), kuris turi būti ne didesnis už 2016 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) (žr. ataskaitos 16-17 psl.).

Savivaldybės tarybos patvirtintu sprendimu Viešųjų kelių schemos sąrašas nesutampa su buhalterinės apskaitos duomenimis. Taip pat nėra patvirtinto Vabalninko miesto gatvių sąrašo, o šios gatvės į buhalterinę apskaitą neįtrauktos (žr. ataskaitos 21-22 psl.).

Savivaldybės administracijoje nėra nustatytos tvarkos ir nėra užtikrinama kontrolė, kad pasibaigus projektams, būtų laiku perkeliamas turtas iš nebaigtos statybos į atitinkamą turto grupę, Savivaldybės administracija tvarkydama ilgalaikio turto apskaitą nesivadovauja 12-ojo „Ilgalaikis materialusis turtas“, bei 22-ojo „Turto nuvertėjimas“ viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų (VSAFAS) nuostatomis (žr. ataskaitos 23 psl.).

Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdiniu apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų. (žr. ataskaitos 23-24 psl.).

Melioracijos įrenginių apskaita tvarkoma ne pagal atskirus turto vienetus: nusidėvėjimas skaičiuojamas ne turto vienetais, o turto grupėms: nevertinamas ir neskaičiuojamas turto vienetų nuvertėjimas, kaip nustatyta 12-ojo VSAFAS ir 22-ojo VSAFAS (žr. ataskaitos 24 psl.).

Atliekant nepanaudotų kasmetinių atostogų kalendorinių dienų skaičiaus inventorizaciją nebuvo sutikrinti duomenys su nepanaudotų atostogų apskaičiavimo žiniaraščiais, nes jie nebuvo sudaryti, o nepanaudotų atostogų dienų apskaita buhalterinėje programoje nevedama. Inventorizacijos taisyklės numato, kad remiantis inventorizavimo aprašais, faktiniai inventorizuotų objektų likučiai sutikrinami su buhalterinės apskaitos duomenimis pagal jų būklę inventorizacijos pradžios dieną. Radus likučių trūkumą arba perteklių, sudaromas sutikrinimo žiniaraštis arba sutikrinimo žiniaraščio duomenys gali būti papildomai įrašomi į inventorizavimo aprašą. Savivaldybės administracijos buhalterinės apskaitos skyrius sukaupęs mokėtinas sumas apskaičiuoja pagal inventorizacijos aprašuose pateiktus duomenis (žr. ataskaitos 26 psl.).

Viešojo sektoriaus subjekto, šiuo atveju administracijos nuomojamo turto pagrindinių nuomos įmokų dabartinę vertę sudaro 97,3 proc., tikrosios vertės, todėl pagal šią kompiuterinės įrangos ir reikmenų nuomos sutartį susijusių įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų apskaitai turi

būti taikomi tokie reikalavimai, kokie taikomi, jei dėl turto būtų sudaryta finansinės nuomos sutartis, t. y. sandoris apskaitoje laikomas finansine nuoma (žr. ataskaitos 27 psl.).

Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centre VĮ Registrų centre neužregistruotas nekilnojamasis turtas, esantis Biržuose, Jaunimo g. 2 ir Malūno g. 9 (žr. ataskaitos 29 psl.).

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Lietuvos Respublikos savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodeksą <http://skontrolė.lt/etikos-kodeksas> ir įvykdėme kitus šiame kodekse nustatytus etikos reikalavimus.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti mūsų sąlyginę nuomonę dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.

Vadovybės atsakomybė už konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius yra atsakingas už Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, už savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina parengti finansines ir biudžeto vykdymo ataskaitas be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos ir užtikrinti teisėtą lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Biržų rajono savivaldybės konsoliduojamų subjektų vadovai yra atsakingi už žemesniojo lygio ataskaitų rinkinių parengimą ir pateikimą bei jiems perduotų savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, kad Biržų rajono savivaldybės 2016 metų konsoliduotosios finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, o savivaldybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas, disponuojama jais teisėtai ir naudojamas įstatymų nustatytiems tikslams ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti per auditą, kuris atliekamas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus. Iškraipymai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ir biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Biržų rajono savivaldybės interneto tinklapyje adresu: <http://www.birzai.lt/index.php?1636159469>. Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Mes, be visų kitų dalykų, informavome už valdymą atsakingus asmenis dėl audito apimties ir atlikimo laiko bei reikšmingų audito pastebėjimų, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatėme audito metu.

Audito išvadą teikiame kartu su audito ataskaita.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė